

**Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agenția de Asigurare a Calității**

**ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ
Programa pentru examenul de bacalaureat,
anul de studii 2015-2016**

Autori:

- Cojocaru Gheorghe, doctor habilitat în istorie, conf., Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei;
- Eșanu Rodica, Liceul „Columna”, mun. Chișinău, grad didactic superior;
- Scutaru Silvia, doctor în istorie, Liceul Teoretic „Nicolae Iorga”, mun. Chișinău, grad didactic superior;
- Solovei Rodica, doctor în istorie, conf., Institutul de Științe ale Educației.

Recenzenți:

- Gumennîi Ion, doctor în istorie, conf., Universitatea de Stat din Moldova;
- Petrovski Nina, doctor habilitat în pedagogie, conf., Institutul de Științe ale Educației;
- Bucătaru Nina, profesoară, grad didactic superior, Liceul Teoretic „Mihai Viteazul”, mun. Chișinău;
- Ciutac Eugenia, profesoară, grad didactic superior, Liceul Teoretic „Dragoș Vodă”, Stăuceni, mun. Chișinău;
- Lesnic Victoria, profesoară, grad didactic întâi, Liceul Teoretic „A. Mateevici”, or. Șoldănești;
- Struț Liubov, profesoară, grad didactic superior, Colegiul de Microelectronică și Tehnică de Calcul, mun. Chișinău.

I. PRELIMINARII

Programa pentru examenul de bacalaureat la ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ este elaborată în baza prevederilor Curriculumului modernizat la ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ pentru clasele a X-a – a XII-a. Programă are drept scop evaluarea obiectivă a elevilor la sfârșitul treptei liceale.

Programă este destinată profesorilor, managerilor instituțiilor de învățământ, specialiștilor organelor locale de specialitate în domeniul învățământului, elevilor, părinților.

II. STATUTUL DISCIPLINEI

ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ, în cadrul examenului de bacalaureat, are statut de disciplină obligatorie de examen, pentru candidații la bacalaureat, profil umanist, și statut de disciplină la solicitare – pentru candidații la bacalaureat, profilurile real, arte și sport.

În cadrul examenului se susține o probă scrisă, cu o durată de trei ore astronomice (180 de minute).

Testul de examen este structurat în cinci secvențe, urmărindu-se realizarea anumitor competențe curriculare și ținându-se cont de specificul profilurilor nominalizate.

III. COMPETENȚE-CHEIE

- Competențe de învățare/a învăța să înveți;
- Competențe de învățare în limba maternă/limba de stat;
- Competențe de comunicare într-o limbă străină;
- Competențe de bază în matematică, științe și tehnologie;
- Competențe acțional-strategice;
- Competențe digitale, în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale;
- Competențe interpersonale, civice, morale;
- Competențe de autocunoaștere și autorealizare;
- Competențe culturale, interculturale (de a recepta și de a crea valori);
- Competențe antreprenoriale.

IV. COMPETENȚELE SPECIFICE FORMATE LA ELEVII PRIN DISCIPLINA ȘCOLARĂ ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ

- Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate;
- Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului istoric;
- Cunoașterea și interpretarea surselor istorice;
- Determinarea relațiilor de cauzalitate și schimbare în istorie;
- Aprecierea critică și obiectivă a situațiilor, faptelor și proceselor istorice;
- Manifestarea atitudinii pozitive față de impactul evenimentelor istorice asupra dezvoltării societății;
- Formarea comportamentelor democratice și valorilor general-umane;
- Competența de a păstra și de a aprecia patrimoniul național și local în context universal.

V. COMPETENȚE, OBIECTIVE DE EVALUARE ȘI EXEMPLE DE ITEMI

Competența specifică	Sub-competențe	Obiective de evaluare	Exemple de itemi
Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate	<ul style="list-style-type: none"> - Utilizarea adecvată a termenilor istorici în alcătuirea prezentărilor orale și scrise; - Utilizarea adecvată a termenilor istorici în elaborarea comunicărilor orale; - Utilizarea adecvată a termenilor istorici în elaborarea și prezentarea discursurilor orale și scrise. 	<p>Elevul va fi capabil să:</p> <ul style="list-style-type: none"> • explice semnificația unor termeni istorici, reieșind din contextul sursei; • utilizeze limbajul de specialitate în elaborarea comunicărilor scrise. 	<ul style="list-style-type: none"> • Explică, reieșind din contextul sursei, termenul <i>plebiscit</i>. • Redactează un comentariu istoric la tema... Utilizează corect limbajul de specialitate.
Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului istoric	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea axelor cronologice cu referire la evenimentele istoriei antice și medievale; - Prezentarea evenimentelor istoriei moderne în baza frizelor cronologice; - Elaborarea frizelor cronologice cu referire la evenimentele istoriei contemporane; - Utilizarea hărții ca sursă istorică de informații; - Utilizarea hărții în determinarea schimbărilor teritoriale din epoca modernă; - Determinarea particularităților spațiului istoric din epoca contemporană în raport cu spațiul istoric din alte perioade. 	<p>Elevul va fi capabil să:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utilizeze informațiile selectate din axa/ friza cronologică propusă pentru a caracteriza un eveniment/ proces istoric; • determine particularitățile de manifestare în timp/ spațiu a unui eveniment/ proces istoric; • utilizeze informațiile oferite de hartă pentru a caracteriza un eveniment/ proces istoric. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studiază friza cronologică propusă. Exemplifică caracterul practic al descoperirilor științifice de la sfârșitul sec. al XIX-lea. • Studiază harta. Formulează o concluzie despre răspîndirea după Reformă a confesiunilor în spațiul european. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă și cunoștințele anterioare.
Cunoașterea și interpretarea surselor istorice	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza critică a informațiilor dobîndite din diverse surse istorice; - Interpretarea critică a informației dobîndite din diverse surse istorice; - Utilizarea critică a informațiilor dobîndite din mai multe surse istorice cu 	<p>Elevul va fi capabil să:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utilizeze informațiile selectate din surse, după anumite criterii, pentru a construi un mesaj istoric simplu; • evalueze informațiile din diferite surse istorice pentru a-și fundamenta 	<ul style="list-style-type: none"> • Studiază sursa (Homer, <i>Iliada</i>). Descrie meșteșugurile care s-au dezvoltat în Grecia antică. • Studiază sursa (<i>Raportul secretarului consulului austriac</i>). Determină opinia lui

	referire la același subiect.	<p>propriile concluzii;</p> <ul style="list-style-type: none"> • integreze critic informațiile din diferite surse istorice cu referire la același subiect în formularea unor judecăți de valoare proprii. 	<p>Tudor Vladimirescu despre obiectivele mișcării revoluționare din 1821 în Țara Românească.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studiază sursele (<i>Declarația de Unire a Basarabiei cu România, Declarația de unire a Bucovinei cu România, Rezoluția privind unirea Transilvaniei cu România</i>). Autorii documentelor concepeau România doar ca un stat mai mare sau și mai democratic? Argumentează răspunsul.
Determinarea relațiilor de cauzalitate și schimbare în istorie	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza interdependenței evenimentelor din istoria antică și medievală; - Argumentarea interdependenței dintre cauzele și efectele evenimentelor din epoca modernă; - Demonstrarea legăturii dintre cauzele și efectele evenimentelor istoriei contemporane. 	<p>Elevul va fi capabil să:</p> <ul style="list-style-type: none"> • explice relații de cauzalitate și schimbare dintre evenimente/ procese istorice, valorificând materialul-suport propus; • argumenteze impactul fenomenelor istorice analizate în sursele propuse asupra dezvoltării unor domenii ale societății; • demonstreze, într-un comentariu, legătura cauză-efect dintre evenimentele/ procesele definitorii ale epocilor istorice studiate. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studiază diagrama (<i>Structura națională în Austro-Ungaria</i>). Determină o consecință a fenomenului dat. • Argumentează interdependența dintre reformele țariste din anii '60-'70 ai sec. al XIX-lea și statutul de gubernie al Basarabiei. • Examinează caracteristicile specifice totalitarismului. Demonstrează, într-un text coerent, interdependența acestor caracteristici în cadrul unui regim politic de tip totalitar.
<p>Aprecierea critică și obiectivă a situațiilor, faptelor și proceselor istorice</p> <p>Manifestarea</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Caracteristica fenomenelor istorice care s-au desfășurat simultan în epoca modernă la diverse popoare; - Analiza comparativă a fenomenelor și proceselor istorice din epoca modernă; - Analiza și comentarea critică a diverselor opinii cu referire la același eveniment istoric; - Analiza activității personalităților istorice; 	<p>Elevul va fi capabil să:</p> <ul style="list-style-type: none"> • formuleze caracteristici ale fenomenelor istorice care s-au desfășurat în spațiul istoric local/ național/ universal, avînd ca reper materialul-suport; • compare fapte istorice, activitatea unor personalități după criterii propuse/ proprii; • evalueze opinii, informații diferite cu 	<ul style="list-style-type: none"> • Studiază datele statistice. Identifică o caracteristică a dezvoltării economice a Basarabiei în perioada interbelică. • Studiază sursele (Aristotel, <i>Politica</i> și Petronius, <i>Satyricon</i>). Autorii au opinii identice despre statutul sclavului în societatea antică? Argumentează răspunsul. • Studiază materialul-suport. Pornind de

<p>atitudinii pozitive față de impactul evenimentelor istorice asupra societății</p>	<p>- Aprecierea activității unor personalități istorice în raport cu procesele și fenomenele istoriei moderne; - Redactarea unor eseuri cu subiecte controversate din istoria contemporană.</p>	<p>referire la un fapt istoric, activitatea unor personalități; • comenteze critic surse diverse cu referire la un fapt istoric, activitatea unei personalități, în vederea formulării propriilor judecăți de valoare; • redacteze un eseu/ comentariu istoric după un plan logic, elaborat în concordanță cu criteriile propuse și conținutul materialului-suport.</p>	<p>la afirmația lui M. Kogălniceanu (<i>Cuza a semnat actul de naștere a României moderne dar și cel de maturizare a acesteia.</i>), propune un posibil plan pentru redactarea unui comentariu istoric despre activitatea domnitorului Al. I. Cuza.</p>
<p>Formarea comportamentelor democratice și valorilor general-umane Competența de a păstra și de a aprecia patrimoniul național și local în context universal</p>	<p>- Manifestarea interesului față de studierea și promovarea valorilor naționale și general-umane; - Manifestarea interesului față de promovarea valorilor naționale și general-umane; - Implicarea în activități de promovare a valorilor naționale și general-umane.</p>	<p>Elevul va fi capabil să: • aprecieze fenomene istorice prin prisma valorilor naționale și general-umane; • aprecieze, pornind de la sursele propuse, rolul unei personalități istorice în salvagardarea/ promovarea valorilor naționale și general-umane; • să-și exprime argumentat opinia despre importanța și necesitatea promovării valorilor naționale și general-umane.</p>	<p>• Studiază sursa (<i>Nota ultimativă a Guvernului sovietic către Guvernul României</i>). Decizia guvernului sovietic de a remite nota ultimativă din 26 iunie 1940 reflectă dreptul forței sau forța dreptului? Argumentează răspunsul. • Studiază materialul-suport. Liderului sovietic M. Gorbaciov, în anul 1990, i s-a decernat premiul Nobel pentru pace. Justifică această decizie. • Reflectează la afirmația lui N. Iorga (<i>Democrația înseamnă cineva care vrea să înalțe poporul pe umerii săi, nu cineva care vrea să se înalțe el pe umerii poporului.</i>) Exprimă-ți argumentat opinia: Acțiunile elitei politice românești din perioada interbelică subscriu acestei opinii?</p>

VI. CONȚINUTURI DE EVALUAT

Pentru realizarea obiectivelor de evaluare, drept suport informațional vor servi conținuturile curriculare recomandate în *Istorie. Curriculum pentru clasele a X-a – a XII-a*. În conformitate cu cerințele curriculare, conținuturile constituie doar un suport factologic în baza cărora se va evalua nivelul de realizare a competențelor, fără a viza reproducerea propriu-zisă a acestora.

Conținuturile curriculare au fost organizate după cum urmează:

EPOCA ANTICĂ

- Formarea popoarelor antice în Asia și Europa.
- Forme de organizare politico-statală în Antichitate.
- Societate și economie în lumea antică.
- Grecia, Imperiul Roman și lumea barbară.
- Marea migrație a popoarelor și declinul lumii antice.
- Cultura popoarelor antice (*).

Studii de caz: Polisul și democrația antică; Geto-dacii și vecinii lor (*); Dacia și Imperiul Roman.

EPOCA MEDIEVALĂ

- Formarea popoarelor și a statelor medievale în Europa. Etnogeneza românilor.
- Constituirea statelor medievale românești.
- Specificul dezvoltării economice, sociale și a instituțiilor politice în Evul Mediu (țările europene și Țările Române).
- Regimul suzeranității otomane în Țările Române.
- Țările Române în contextul relațiilor internaționale în Evul Mediu.
- Cultura și religia în Evul Mediu.
- Renașterea și Reforma în Europa.
- Cultura și spiritualitatea medievală românească.

Activități de sinteză: Rolul bisericii creștine în epoca medievală și relațiile ei cu puterea politică; Marile descoperiri geografice și rezultatele lor; Unitatea medievală românească.

EPOCA MODERNĂ

- Războiul de Independență a coloniilor engleze. Constituirea și evoluția SUA în epoca modernă.
- Revoluția Franceză și importanța ei istorică. Franța de la Consulat la Imperiu. Codul lui Napoleon și influența lui în Europa.
- Viața politică în Principatele Române (a doua jumătate a sec. al XVIII-lea – începutul sec. al XIX-lea).
- Revoluția condusă de Tudor Vladimirescu.
- Constituirea societății moderne românești. Principatele Române (1822-1848). (*)
- Mișcări sociale și naționale în Europa și Țările Române la mijlocul secolului al XIX-lea.

Studii de caz: Regimul politic-administrativ al Basarabiei în prima jumătate a secolului al XIX-lea.

- Economia occidentală în epoca preindustrială. Revoluția industrială.
- Specificul dezvoltării economiei în spațiul românesc (a doua jumătate a secolului al XVIII-lea – 1918). Modernizarea economică a României.

Studii de caz: Economia Basarabiei în componența Imperiului Rus (1812-1917).

- Relații și structuri sociale în Europa și Țările Române.

Studii de caz: Specificul evoluției relațiilor sociale în Basarabia în sec. al XIX-lea–începutul sec. al XX-lea.

- Doctrine și regimuri social-politice în Europa. Războiul civil în SUA.
- Formarea statului modern România. Reformele lui Al. I. Cuza.

Studii de caz: Reformele țariste în Basarabia și consecințele lor. Unificarea Italiei și a Germaniei.

- Mișcarea națională din provinciile istorice românești aflate sub dominație străină.
- Formarea statului național român.
- Relațiile internaționale. Diplomația europeană: de la „rațiunea de stat” la echilibrul european.
- Rivalitățile marilor puteri în contextul relațiilor internaționale (1870-1914). Rivalitățile ruso-austro-otomane și consecințele lor pentru Țările Române. Anexarea Bucovinei la Imperiul Austro-Ungar și a Basarabiei la Imperiul Rus.
- Obținerea independenței României. Politica externă a României la răscrucea secolelor al XIX-lea – al XX-lea (*).
- Primul Război Mondial.

Studiu de caz: Colonizarea Basarabiei: proces și consecințe.

- Sistemul colonial mondial (*).
- Cultura modernă. Stiluri artistice: baroc și clasicism.
- Cultura Țărilor Române și a României (a doua jumătate a secolului al XVIII-lea – 1918).

Studiu de caz: Situația culturii din Basarabia în componența Imperiului Rus.

Activități de sinteză: *Mișcări revoluționare în Europa (1815-1848) (*); Mișcarea națională în Basarabia, Bucovina și Transilvania; Marea Unire din 1918.*

EPOCA CONTEMPORANĂ

Viața politică în lumea contemporană

- Regimuri democratice, autoritare și totalitare în perioada interbelică și postbelică.
- Al Doilea Război Mondial, 1939-1945. România în al Doilea Război Mondial.
- Războiul Rece și specificul lui.
- **Studiu de caz:** Consecințele regimurilor politice asupra evoluției societății contemporane.

Relațiile internaționale în epoca contemporană

- Noua ordine mondială după Primul Război Mondial. De la Liga Națiunilor la ONU (*).
- România în relațiile internaționale interbelice.
- Relațiile internaționale în perioada postbelică.

Economia și progresul tehnico-științific în secolul al XX-lea – începutul secolului al XXI-lea

- Dezvoltarea economică a statelor lumii în 1918-1939. Economia României în perioada interbelică (1918-1940).
- Dezvoltarea economică a statelor lumii în 1945-1991. Specificul evoluției economice a RSS Moldovenești în anii postbelici (1945-1991).

Viața socială

- Viața socială în lumea contemporană. Structuri sociale în România interbelică.
- Viața socială și mentalități colective în RSSM.

Republica Moldova după 1991. Realizări, probleme și perspective

- Viața politică. Reformele orientate spre consolidarea statului.
- Dezvoltarea economică actuală a Republicii Moldova.
- Politici sociale în Republica Moldova.
- Republica Moldova în relațiile internaționale la etapa actuală.

Cultura în lumea contemporană

- Știința și tehnica în epoca contemporană. Arta. Mass-media.

Studiu de caz: Rolul tehnologiilor informaționale în viața omului.

Activități de sinteză: *Activitatea Consiliului Europei; Integrarea europeană și atlantică: opțiuni pro și contra.*

(* **Subiectele indicate cu asterisc sînt doar pentru candidații de la profilul umanist/ arte.**

Notă: La enumerarea conținuturilor curriculare, autorii au respectat redactarea propusă în curriculum.

VII. MATRICEA DE SPECIFICAȚII

Nivel taxonomic Domenii de conținut	CUNOAȘTERE, ÎNȚELEGERE	APLICARE	INTERPRETARE, CREARE	Total
Limbaj de specialitate	2,66% (2 puncte)	2,66% (2 puncte)		20% (15 puncte)
Timp și spațiu		14,66% (11 puncte)		
Surse istorice		12% (9 puncte)	8% (6 puncte)	20% (15 puncte)
Relații cauză-efect	8% (6 puncte)	5,33% (4 puncte)	6,66% (5 puncte)	20% (15 puncte)
Fapte istorice, personalități	9,33% (7 puncte)	5,33% (4 puncte)	25,33% (19 puncte)	40% (30 de puncte)
Total	20% (15 puncte)	40% (30 de puncte)	40% (30 de puncte)	100% (75 de puncte)

VIII. MODEL DE TEST.

PROFIL UMANIST, ARTE

SUBIECTUL I (16 puncte)

Studiază sursele A și B și realizează sarcinile propuse.

SURSA A.

„Ritmul înalt, dezvoltarea complexă a producției industriale a Moldovei au dus la ridicarea nivelului ei industrial. În prezent, industria împreună cu construcțiile capitale ocupă o situație dominantă în produsul social total și în venitul național. Ea determină ritmurile întregii dezvoltări economice a republicii, precum și succesul în rezolvarea problemelor sociale [...]”

(I.I. Bodiul, *Pe calea renașterii și înfloririi*, Chișinău, 1978)

SURSA B.

„După 70 de ani de construcție a socialismului, situația, evident, s-a schimbat, dar nu s-a reușit crearea ramurilor înalt dezvoltate de producere a mărfurilor de larg consum, sfera de deservire socială a populației a rămas sub nivelul cerințelor contemporane. N-a fost creat un comerț civilizată, destul de asigurat cu mărfuri.”

(I.I. Bodiul, *Дорогой жизни: время, события, раздумья. Воспоминания* (Pe drumul vieții: timpuri, evenimente, reflecții. Memorii), Chișinău, 2001)

Notă: I.I. Bodiul (1961-1978) – prim-secretar al CC al PCM.

Nr.	Item	Scor	
1	Explică termenul <i>Moldova</i> , reieșind din contextul în care îl utilizează autorul în sursa A. Explică răspunsul. <hr/> <hr/>	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
2	Explică, utilizând informații din sursa A, de ce autorul și-a intitulat astfel cartea. <hr/> <hr/>	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
3	Sursa B permite o documentare despre dezvoltarea economică a RSSM în perioada de <i>construcția socialismului</i> ? Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă și la cunoștințele obținute anterior. <hr/> <hr/>	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
4	Compară opiniile autorului, expuse în diferite etape ale vieții, despre capacitatea economiei socialiste de a asigura un anumit nivel de bunăstare socială (sursele A și B). Explică de ce există diferențe. <hr/> <hr/>	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4

5	Exprimă-ți argumentat opinia despre afirmarea dreptului la libertatea de exprimare într-un regim politic de tip totalitar.	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
---	--	----------------------------	----------------------------

SUBIECTUL al II-lea (14 puncte)

Studiază sursa și realizează sarcinile propuse.

„Germania urmărește cu atenție nu liberalismul Prusiei, ci puterea sa; Bavaria, Württemberg și Baden n-au decît să arate înclinații în sens liberal, pentru acest lucru nimeni nu le va atribui rolul Prusiei; Prusia trebuie să-și întărească puterea și să o țină pregătită pentru acel moment favorabil pe care de mai multe ori l-a pierdut; granițele pe baza tratatelor de la Viena nu mai sînt propice unei vieți de stat normale; problemele mari ale epocii nu se mai decid prin cuvîntări și hotărîri majoritare – aceasta a fost marea greșeală din anii 1848 și 1849 – ci prin fier și sînge.”

(Din cuvîntarea lui Otto von Bismarck, 1862)

Nr.	Item	Scor	
1	Identifică opinia autorului despre harta politică a Europei reconfigurată în cadrul Congresului de la Viena. Explică răspunsul cu trimitere la sursă.	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
2	Determină opinia autorului despre rolul Prusiei în spațiul german. Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă.	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
3	Formulează o consecință a implementării de către Prusia a obiectivelor propuse de Otto von Bismarck. Argumentează răspunsul cu trimitere la un fapt istoric.	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
4	Apreciază rolul lui Otto von Bismarck în istorie. Argumentează răspunsul.	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4

SUBIECTUL al III-lea (9 puncte)

Studiază sursa și realizează sarcinile propuse.

„Văzînd că Illyricum e devastat și Moesia ruinată [Aurelian] a părăsit provincia întemeiată de Traian peste Dunăre, Dacia, pierzînd speranța de a o mai putea menține, retrăgînd din ea armata și pe provinciali.”

(Vopiscus Flavius, *Historia Augusta*)

Nr.	Item	Scor	
1	Numește evenimentul istoric descris de autor. Explică răspunsul cu trimitere la sursă. <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
2	Formulează o cauză și, respectiv, o consecință a evenimentului istoric reflectat în sursă. Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă și la cunoștințele obținute anterior. <i>Cauză:</i> _____ <hr/> <hr/> <i>Consecință:</i> _____ <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6

SUBIECTUL al IV-lea (25 de puncte)

Studiază sursele A-C.

SURSA A.

„Politica noastră nu este direcționată împotriva nici unei țări sau doctrine, ci împotriva foametei, a sărăciei, a disperării și a haosului. Scopul său ar trebui să fie restabilirea unei economii mondiale sănătoase astfel încât să permită reîntoarcerea la condiții politice și sociale în care pot exista instituții libere. [...]”

(G. Marshall, Extras din discursul susținut la 5 iunie 1947)

SURSA B.

„Esența *planului Marshall* constă în înjghebarea unui bloc de state legate cu angajamente față de SUA și acordarea creditelor americane ca plată pentru renunțarea statelor europene la independența lor economică, apoi și cea politică. Baza *planului Marshall* constă în restabilirea regiunilor industriale ale Germaniei Occidentale, controlate de monopolurile americane.”

(A.A. Jdanov, secretar al CC al PC (b) al Uniunii Sovietice)

SURSA C.

„*Planul Marshall* accentuează astfel tăierea în două a Vechiului Continent. El constituie al doilea act de rupere a Marii Alianțe, consumată în 1947. Obiectivele Statelor Unite sînt triple: umanitare, politice – stăvilirea comunismului – și economice – prevenirea unei întoarceri la criza de supraproducție de care suferise atît de mult în anii treizeci. Ajutorul american, masiv, era global. De aceea, pentru a și-l repartiza între ei, beneficiarii au format Organizația Europeană de Cooperare Economică (OECE). În anii 1948 – data înființării sale – și 1951, cînd ia sfîrșit *planul Marshall*, au fost transferate din Statele Unite 11,8 miliarde de dolari sub formă de donații și 1.8 milioane sub formă de împrumut (70 miliarde de dolari actuali).”

(J.-L. Stacate, *Un dicționar al lumii moderne. Politică, economie, istorie, geografie, 2000*)

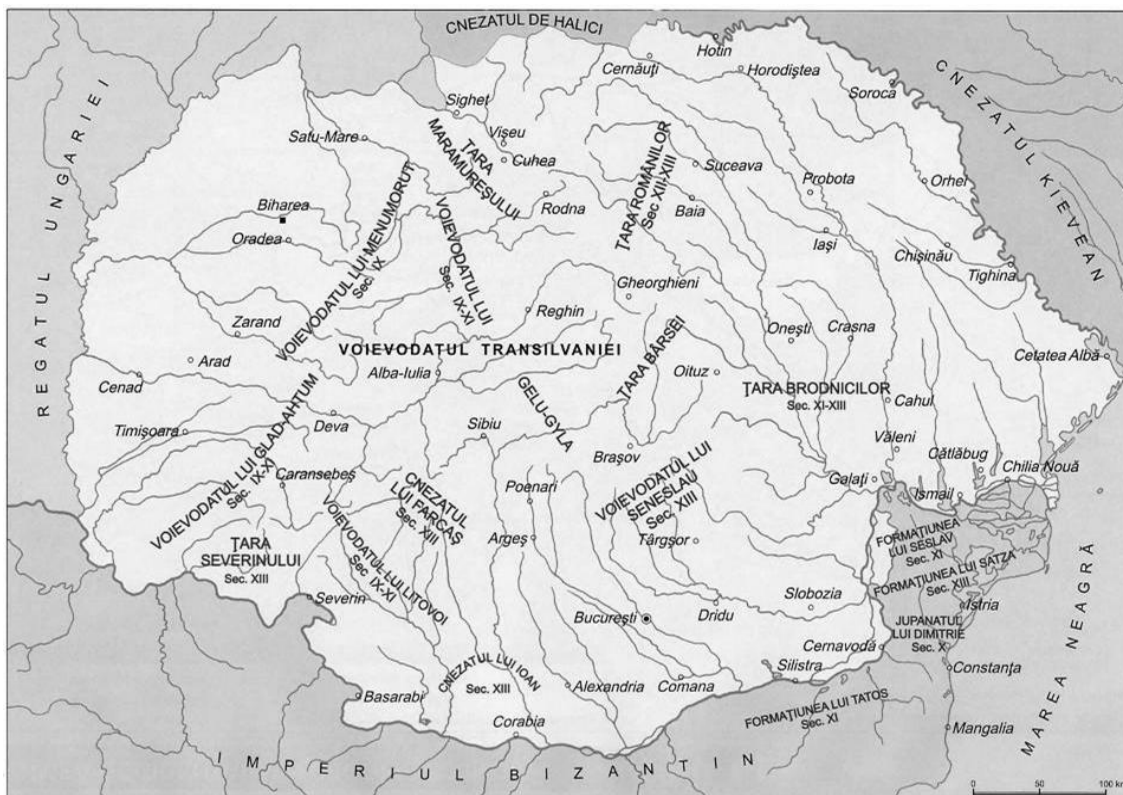
Utilizează sursele și cunoștințele anterioare pentru a redacta, în o pagină, un eseu la tema: *Planul Marshall – o bună afacere sau un ajutor dezinteresat?*

În textul tău:

- formulează argumente relevante (cel puțin trei), corecte din punct de vedere științific, pentru a-ți susține opinia referitoare la tema propusă; **10 puncte**
  - explică relații de cauză-efect (cel puțin două); **5 puncte**
  - integrează critic informațiile din sursele propuse; **3 puncte**
  - expune ideile în baza unui plan logic care să includă introducere, cuprins, concluzie; **5 puncte**
  - utilizează corect limbajul istoric. **2 puncte**
-
-

SUBIECTUL al V-lea (11 puncte)

Studiază harta și realizează sarcinile propuse.

Nr.	Item	Scor	
1	Propune un titlu pentru hartă, reieșind din informația oferită de aceasta. Explică răspunsul cu trimitere la hartă.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
2	Numește un proces istoric relevant pentru dezvoltarea politică a societății medievale românești, pentru care harta poate servi ca sursă de informare. Argumentează răspunsul.	0	0
		1	1
		2	2
		3	3
3	Formulează, în baza hărții, o concluzie referitoare la evoluția în timp a acestui proces. Argumentează răspunsul.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4

PROFIL REAL, SPORT

SUBIECTUL I (16 puncte)

Studiază sursele A și B și realizează sarcinile propuse.

SURSA A.

„[...] Noi considerăm că această graniță [a RASSM – n.n.] nu trece pe Nistru, ci pe Prut. Deși capitaliștii țin, vremelnice, în mâinile lor Basarabia – aceasta este o stare de fapt, dar nu stare de drept. [...] Pe harta țării noastre, Basarabia este conturată cu linie roșie, întrucât ea trebuie să devină parte inseparabilă a RASSM.”

(Ziarul „Pravda”, 28 octombrie 1924)

SURSA B.

„**Art. 3.** Guvernul URSS recunoaște că, în virtutea diferitor obligații de asistență, trupele sovietice nu vor putea trece niciodată Nistrul fără o cerere formală în acest sens din partea guvernului regal al României. La fel cum guvernul regal al României recunoaște că trupele române nu vor trece niciodată Nistrul fără o cerere formală din partea URSS.”

(Protocolul parafat de N. Titulescu și M. Litvinov, 1936)

Notă: Ziarul „Pravda” – publicație oficială a Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

Nr.	Item	Scor	
		L	L
1	Propune o explicație din perspectivă geografică a termenului <i>Basarabia</i> . _____ _____	0	0
		1	1
		2	2
2	Formulează, în baza sursei A, poziția URSS în problema unirii Basarabiei cu România. Explică răspunsul cu trimitere la sursă. _____ _____	0	0
		1	1
		2	2
		3	3
3	Sursa B ne permite să identificăm caracterul relațiilor româno-sovietice la această etapă? Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă și la cunoștințele obținute anterior. _____ _____	0	0
		1	1
		2	2
		3	3
4	Sursele A și B reflectă viziuni similare asupra modului în care pot evolua relațiile dintre două state vecine? Argumentează răspunsul. _____ _____	0	0
		1	1
		2	2
		3	3
5	Exprimă-ți argumentat opinia despre afirmația din enunțul subliniat în sursa A. _____ _____	0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4

SUBIECTUL al II-lea (14 puncte)

Studiază sursa și realizează sarcinile propuse.

„Cine ar îndrăzni să spună că starea a treia nu are toate calitățile necesare pentru a forma o Națiune? Ea este un om puternic, robust, al cărui braț este încătușat. Dacă s-ar desființa ordinele privilegiate, Națiunea nu ar pierde nimic, ci mai degrabă ar câștiga. Deci ce este starea a treia? Totul, dar un tot pus în lanțuri și oprimat. Ce ar putea să fie fără sistemul privilegiilor? Totul, dar un tot liber și înfloritor. Nimic nu poate să înainteze fără ea, totul ar merge mai bine fără celelalte stări.

Nu este de ajuns să arătăm că privilegiații sînt departe de a fi utili pentru Națiune, nu sînt capabili decît să o slăbească, să-i dăuneze; trebuie dovedit și faptul că starea nobiliară nu se încadrează în organismul național, că ea este chiar o povară pentru Națiune [...].”

(Emmanuel Sieyes, *Ce este stare a treia?*, ianuarie 1789)

Nr.	Item	Scor	
1	Identifică opinia autorului despre <i>starea a treia</i> . Explică răspunsul cu trimitere la sursă. _____ _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
2	Determină opinia autorului despre <i>societatea ordinelor</i> . Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă. _____ _____	3	3
		L	L
		0	0
		1	1
3	Formulează o consecință a manifestării în societatea franceză a ideilor expuse de autor. Argumentează răspunsul cu trimitere la un fapt istoric. _____ _____	2	2
		3	3
		L	L
		0	0
4	Numește o personalitate istorică cu rol marcant în implementarea ideilor expuse în sursă. Argumentează răspunsul. _____ _____	1	1
		2	2
		3	3
		4	4

SUBIECTUL al III-lea (9 puncte)

Studiază sursa și realizează sarcinile propuse.

„Nu este surprinzător că efectele mării depresiuni asupra politicii și, în aceeași măsură, asupra concepției politice au fost dramatice și imediate. Ce ghinionist a fost guvernul care s-a aflat în funcție în timpul cataclismului, fie că a fost de dreapta [...], fie că de stînga [...].”

(E. Hobsbawm, *O istorie a secolului XX. Era extremelor, 1999*)

Nr.	Item	Scor	
1	Numește fenomenul istoric ce a marcat societatea din perioada interbelică, caracterizat în sursă. Explică răspunsul cu trimitere la sursă. <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
2	Determină o consecință a fenomenului descris în sursă pentru fiecare domeniu propus. Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă și la cunoștințele obținute anterior. <i>În plan politic</i> _____ <hr/> <hr/> <i>În plan economic</i> _____ <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6

SUBIECTUL al IV-lea (25 de puncte)

Studiază materialul-suport.

SURSA A.

„Art. I. – Poarta recunoaște pe Moldova, țară slobodă și nebiruită.

Art. II. – Religia creștină [...], nu va fi niciodată apăsată nici tulburată [...].

Art. III. – Poarta se îndatorează a apăra pe Moldova împotriva a orice năvăliri întâmplătoare [...] fără ca să sufere cea mai mică strîmtorare sau călcare a pămînturilor ei.

Art. IV. – Moldova va fi cîrmuită după chiar legile ei, fără ca Poarta să se amestece în vreun chip.

Art. V. – Domnii săi vor fi pe viață, aleși de neam și confirmați de Poartă.

Art. VI. – Domnirea prinților [domnilor – n.n.] se va întinde pe tot pămîntul moldav; ei vor putea întreține cu plata o oștire armată pînă la zece mii pămînteni sau străini.

Art. IX. – Spre semn de supunere, prințul, în unire cu neamul, va avea grijă a trimite în fiecare an Porții, [...] 4000 de galbeni turcești [...], 40 de șoimi și 40 de iepe, totul cu titlul de dar.”

(Din Capitulația din 1511 între Bogdan al III-lea, domn al Moldovei, și sultanul Selim I)

SURSA B.

„Dar s-a temut Suleyman [Magnificul - n.n.] ca nu cumva, cînd ar încerca el să ocupe Transilvania sau Țara Românească, sau Moldova, toate aceste țări să se unească împreună și să se apere în parte prin curse, în parte – ceea ce de asemenea nu este greu de crezut – prin forță.”

(Anton Verancsics, cronicar)

SURSA C.

„[...] Deși foarte ridicat, tributul nu mai reprezenta la sfîrșitul sec. al XVI-lea decît o parte modestă din veniturile realizate direct sau indirect de Poarta Otomană în Țările Române.”

(Din Istoria Românilor, 1998)

TERMENI:

autonomie: drept (al unui stat) de a se administra singur, de a-și păstra organizarea și libertatea în politica internă.

pașalîc: provincie turcească guvernată de un pașă.

independență: dreptul exclusiv al unui stat de a lua hotărîri și a soluționa problemele sale interne și externe fără nici un amestec din partea altor state.

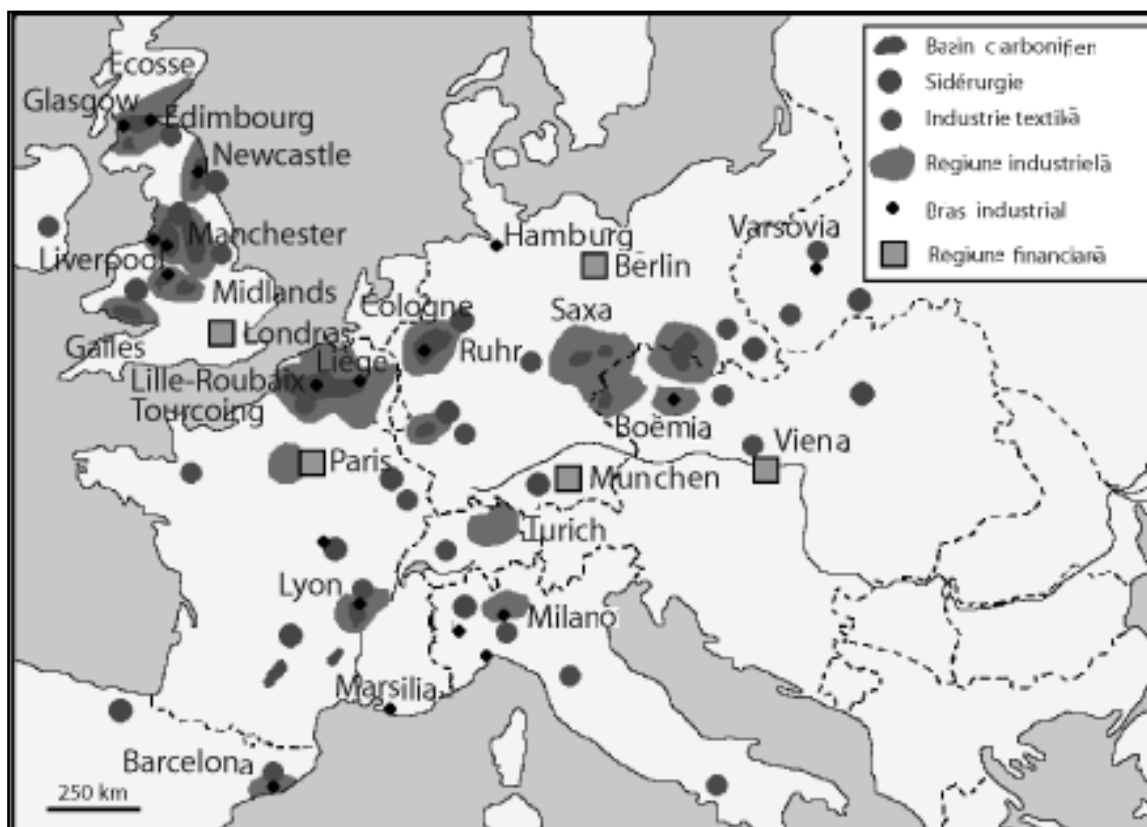
Utilizează materialul-suport și cunoștințele anterioare pentru a redacta, în o pagină, un comentariu la tema: *Statutul politico-juridic al Țărilor Române în cadrul regimului de suzeranitate otomană.*

În textul tău:

- formulează argumente relevante (cel puțin trei), corecte din punct de vedere științific; **10 puncte**
- explică relații de cauză-efect (cel puțin două); **5 puncte**
- integrează critic informațiile din sursele propuse; **3 puncte**
- expune ideile în baza unui plan logic care să includă introducere, cuprins, concluzie; **5 puncte**
- utilizează corect limbajul istoric. **2 puncte**

SUBIECTUL al V-lea (11 puncte)

Studiază harta și realizează sarcinile propuse.

Nr.	Item	Scor	
1	Propune un titlu pentru hartă, reieșind din informația oferită de aceasta. Explică răspunsul cu trimitere la hartă.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
2	Numește un proces istoric, specific dezvoltării economice a Europei în secolul al XIX-lea, pentru care harta dată poate servi ca sursă de informare. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă și la cunoștințele obținute anterior.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
3	Justifică modul de aplicare a legendei pentru <i>Marea Britanie</i> .	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4

IX. BAREM DE CORECTARE

PROFIL UMANIST, ARTE

SUBIECTUL I

Nr. item	Răspuns corect/ posibil	Modul de acordare a punctelor	Maximum pentru item
1.	Explică termenul <i>Moldova</i> , reieșind din contextul în care îl utilizează autorul în sursa A. Explică răspunsul.	0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – explicație parțială, fără a ține cont de mesajul sursei; 2 p. – explicație deplină, reieșind din mesajul sursei.	2 puncte
2.	Explică, utilizând informații din sursa A, de ce autorul și-a intitulat astfel cartea.	Construiește o afirmație 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – construiește o afirmație corectă, fără a ține cont de mesajul sursei; 2 p. – construiește o afirmație corectă, pornind de la informația din sursă. Explică răspunsul 1 p. – explică cu trimitere la sursă.	3 puncte
3.	Sursa B permite o documentare despre dezvoltarea economică a RSSM în perioada de <i>construcție a socialismului</i> ? Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă și la cunoștințele obținute anterior.	Construiește o afirmație 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – pentru un răspuns corect. Argumentează răspunsul 1 p. – argumentează cu trimitere la sursă; 2 p. – argumentează cu trimitere la sursă și valorifică cunoștințele anterioare.	3 puncte
4.	Compară opiniile autorului, expuse în diferite etape ale vieții, despre capacitatea economiei socialiste de a asigura un anumit nivel de bunăstare socială (sursele A și B). Explică de ce există diferențe.	Compară 0p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – pentru o comparație parțială; 2 p. – pentru o comparație corectă și deplină. Explică 1 p. – explicație parțial pertinentă; 2 p. – explicație pertinentă, implică ambele surse.	4 puncte
5.	Exprimă-ți argumentat opinia despre afirmarea dreptului la libertatea de exprimare într-un regim politic de tip totalitar.	Apreciază 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – apreciere parțială; 2 p. – apreciere deplină. Argumentează răspunsul 1 p. – argumentare parțială; 2 p. – argumentare deplină.	4 puncte

SUBIECTUL al II-lea

Nr. item	Răspuns corect/ posibil	Modul de acordare a punctelor	Maximum pentru item
----------	-------------------------	-------------------------------	---------------------

1.	Identifică opinia autorului despre harta politică a Europei reconfigurată în cadrul Congresului de la Viena. Explică răspunsul cu trimitere la sursă.	Identifică opinia 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – identifică parțial; sînt incluse și informații puțin relevante; 2 p. – răspuns corect și deplin. Explică răspunsul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – explică cu trimitere la sursă.	3 puncte
2.	Determină opinia autorului despre rolul Prusiei în spațiul german. Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă.	Determină opinia 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – răspuns corect. Argumentează răspunsul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – argumentare parțială; 2 p. – argumentare deplină, reieșind din mesajul sursei.	3 puncte
3.	Formulează o consecință a implementării de către Prusia a obiectivelor propuse de Bismarck. Argumentează răspunsul cu trimitere la un fapt istoric.	Determină o consecință 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – formulează corect o consecință. Numește un fapt istoric 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – numește un fapt istoric. Argumentează răspunsul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – argumentare parțială; 2 p. – argumentare deplină.	4 puncte
4.	Apreciază rolul lui Otto von Bismarck în istorie. Argumentează răspunsul.	Apreciază 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – apreciere foarte generală; 2 p. – apreciere clar exprimată, adaptată la personalitatea istorică dată. Argumentează răspunsul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – argumentare parțială; 2 p. – argumentare deplină.	4 puncte

SUBIECTUL al III-lea

Nr. item	Răspuns corect/ posibil	Modul de acordare a punctelor	Maximum pentru item
1.	Numește evenimentul istoric descris de autor. <u>Răspuns corect:</u> Retragerea aureliană. Explică răspunsul cu trimitere la sursă.	Numește evenimentul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – răspuns corect. Explică răspunsul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – explicație parțială; 2 p. – explicație deplină, reieșind din mesajul sursei.	3 puncte

2.	Formulează o cauză și, respectiv, o consecință a evenimentului istoric reflectat în sursă. Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă și la cunoștințele obținute anterior.	Numește o cauză/ consecință 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p.X2 – numește o cauză/ consecință. Argumentează răspunsul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p.X2 – explicație parțială; 2 p.X2 – explicație deplină, reieșind din informația sursei și cunoștințele anterioare.	6 puncte
----	--	--	-----------------

SUBIECTUL al IV-lea

Nr. item	Răspuns corect/ posibil	Modul de acordare a punctelor	Maxim m pentru item
1.	Formulează argumente relevante (cel puțin trei), corecte din punct de vedere științific, pentru a-ți susține opinia referitoare la tema propusă.	Formulează trei argumente (6p.) 0 p. – pentru un răspuns lipsă; 1 p.X3 – argument parțial/ declarativ; 2 p.X3 – argument construit corect (raționament și exemplu), corect științific. Concordanța argumentelor cu opinia (2p.) 0 p. – pentru un răspuns lipsă; 1 p. – argumentele susțin parțial/ insuficient opinia exprimată în introducere; 2 p. – argumentele susțin opinia exprimată în introducere, sînt relevante și suficiente. Relevanța tematică a argumentelor (2p.) 0 p. – pentru un răspuns lipsă; 1 p. – argumentele abordează parțial/ unilateral tema propusă; 2 p. – argumentele abordează multilateral tema.	10 puncte
2.	Explică relații de cauză-efect (cel puțin două).	Explică (4p.) 0 p. – pentru un răspuns lipsă; 1 p.X2 – cauza-consecința este exprimată simplist, fără conectori; 2 p.X2 – răspuns corect, deplin. Relevanța tematică (1p.) 1p. – relațiile de cauză-efect propuse reflectă esența temei abordate.	5 puncte
3.	Integrează critic informațiile din sursele propuse în propriul text.	0 p. – pentru un răspuns lipsă sau fără a face trimitere la surse; 1 p. – se fac unele încercări de valorificare a surselor; textul surselor este preluat fără a fi integrat în text; 2 p. – sursele sînt valorificate corect dar parțial; 3 p. – toate sursele propuse sînt valorificate corect.	3 puncte

4.	Expune ideile în baza unui plan logic care să conțină introducere, cuprins, concluzie.	0 p. – pentru un răspuns lipsă. Introducere 1 p. – mesaj simplu, puțin personalizat; 2 p. – mesaj personalizat (mai mult decât o simplă reafirmare a temei), relevant pentru tema propusă. Cuprins 1 p. – organizarea textului (prin alineat) reflectă cuprinsul (argumentele) textului. Concluzie 1 p. – mesaj simplu, puțin convingător; 2 p. – mesaj clar, convingător, în concordanță cu tema și opinia exprimată în introducere.	5 puncte
5.	Utilizează corect limbajul istoric.	0 p. – pentru un răspuns lipsă/ volum irelevant (1/3 din volumul solicitat); 1 p. – limbaj parțial adecvat; irelevant pentru tema propusă; 2 p. – limbaj adecvat/ relevant pentru prezentarea temei.	2 puncte

SUBIECTUL al V-lea

Nr. item	Răspuns corect/ posibil	Modul de acordare a punctelor	Maximum pentru item
1.	Propune un titlu pentru hartă, reieșind din informația oferită de aceasta. <u>Răspuns posibil:</u> Formațiuni prestatale românești (sec. IX - XIII). Explică răspunsul cu trimitere la hartă.	Titlul hărții 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – titlul hărții este unul prea general; 2 p. – titlul sintetizează informațiile particulare ale hărții. Explică răspunsul 1 p. – explică cu trimitere la hartă (elemente de timp, spațiu, legendă, modul de aplicare a semnelor convenționale etc.);	3 puncte
2.	Numește un proces istoric, relevant pentru dezvoltarea politică a societății medievale românești, pentru care harta poate servi ca sursă de informare. <u>Răspuns posibil:</u> Constituirea statelor medievale românești. Argumentează răspunsul.	Numește procesul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – procesul numit vizează doar unele informații oferite de hartă; 2 p. – procesul numit sintetizează informația oferită de hartă. Argumentează 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – argumentare parțială; 2 p. – argumentare deplină.	4 puncte

3.	Formulează, în baza hărții, o concluzie referitoare la evoluția în timp a acestui proces. Argumentează răspunsul.	Formulează concluzia 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – concluzia vizează doar unele informații oferite de hartă; 2 p. – concluzia sintetizează informația oferită de hartă. Argumentează 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – argumentare parțială; 2 p. – argumentare deplină.	4 puncte
----	--	---	-----------------

PROFIL REAL, SPORT

SUBIECTUL I

Nr. item	Răspuns corect/ posibil	Modul de acordare a punctelor	Maximum pentru item
1.	Propune o explicație din perspectivă geografică a termenului <i>Basarabia</i> .	0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – explicație parțială, fără a ține cont de mesajul sursei; 2 p. – explicație deplină, reieșind din mesajul sursei.	2 puncte
2.	Formulează, în baza sursei A, poziția URSS în problema unirii Basarabiei cu România. Explică răspunsul cu trimitere la sursă.	Construiește o afirmație 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – construiește o afirmație corectă, fără a ține cont de mesajul sursei; 2 p. – construiește o afirmație corectă, pornind de la informația din sursă. Explică răspunsul 1 p. – explică cu trimitere la sursă.	3 puncte
3.	Sursa B ne permite să identificăm caracterul relațiilor româno-sovietice la această etapă? Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă și la cunoștințele obținute anterior.	Construiește o afirmație 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – pentru un răspuns corect. Argumentează 1 p. – argumentează cu trimitere la sursă; 2 p. – argumentează cu trimitere la sursă și valorifică cunoștințele anterioare.	3 puncte
4.	Sursele A și B reflectă viziuni similare asupra modului în care pot evolua relațiile dintre două state vecine? Argumentează răspunsul.	Compară 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – pentru un răspuns parțial; 2 p. – pentru o comparație corectă și deplină. Argumentează răspunsul 1 p. – argumentare parțială; 2 p. – argumentare deplină, valorifică ambele surse.	4 puncte
5.	Exprimă-ți argumentat opinia despre afirmația din enunțul subliniat în sursa A. Argumentează răspunsul.	Apreciază 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – apreciere parțială; 2 p. – apreciere deplină. Argumentează răspunsul 1 p. – argumentare parțială; 2 p. – argumentare deplină.	4 puncte

SUBIECTUL al II-lea

Nr. item	Răspuns corect/ posibil	Modul de acordare a punctelor	Maximum pentru item
----------	-------------------------	-------------------------------	---------------------

1.	Identifică opinia autorului despre <i>sarea a treia</i> . Explică răspunsul cu trimitere la sursă.	Identifică opinia 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – identifică parțial; sînt incluse și informații puțin relevante; 2 p. – răspuns corect și deplin. Explică răspunsul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – explică cu trimitere la sursă.	3 puncte
2.	Determină opinia autorului despre <i>societatea ordinilor</i> . Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă.	Determină opinia 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – răspuns corect. Argumentează răspunsul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – argumentare parțială; 2 p. – argumentare deplină, reieșind din mesajul sursei.	3 puncte
3.	Formulează o consecință a manifestării în societatea franceză a ideilor expuse de autor. Argumentează răspunsul cu trimitere la un fapt istoric.	Determină o consecință 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – formulează corect o consecință. Numește un fapt istoric 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – numește un fapt istoric. Argumentează răspunsul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – argumentare parțială; 2 p. – argumentare deplină.	4 puncte
4.	Numește o personalitate istorică cu rol marcant în implementarea ideilor expuse în sursă. Argumentează răspunsul.	Apreciază 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – apreciere foarte generală; 2 p. – apreciere clar exprimată, adaptată la personalitatea istorică dată. Argumentează răspunsul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – argumentare parțială; 2 p. – argumentare deplină.	4 puncte

SUBIECTUL al III-lea

Nr. item	Răspuns corect/ posibil	Modul de acordare a punctelor	Maximum pentru item
1.	Numește fenomenul istoric ce a marcat perioada interbelică, caracterizat în sursă. <u>Răspuns corect:</u> Criza economică mondială. Explică răspunsul cu trimitere la sursă.	Numește evenimentul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – răspuns corect. Explică răspunsul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – explicație parțială; 2 p. – explicație deplină, reieșind din mesajul sursei.	3 puncte

2.	<p>Determină o consecință a fenomenului descris în sursă pentru fiecare domeniu propus.</p> <p>Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă și la cunoștințele obținute anterior.</p>	<p>Numește o consecință 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p.X2 – numește o consecință.</p> <p>Argumentează răspunsul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p.X2 – explicație parțială; 2 p.X2 – explicație deplină, reieșind din informația sursei și cunoștințele anterioare.</p>	6 puncte
----	---	--	-----------------

SUBIECTUL al IV-lea

Nr. item	Răspuns corect/ posibil	Modul de acordare a punctelor	Maximum pentru item
1.	<p>Formulează argumente relevante (cel puțin trei), corecte din punct de vedere științific.</p>	<p>Formulează trei argumente (6p.) 0 p. – pentru un răspuns lipsă; 1 p.X3 – argument parțial/ declarativ; 2 p.X3 – argument construit corect (raționament și exemplu), corect științific.</p> <p>Concordanța argumentelor cu opinia (2p.) 0 p. – pentru un răspuns lipsă; 1 p. – argumentele susțin parțial/ insuficient opinia exprimată în introducere; 2 p. – argumentele susțin opinia exprimată în introducere, sînt relevante și suficiente.</p> <p>Relevanța tematică a argumentelor (2p.) 0 p. – pentru un răspuns lipsă; 1 p. – argumentele abordează parțial/ unilateral tema propusă; 2 p. – argumentele abordează multilateral tema.</p>	10 puncte
2.	<p>Explică relații de cauză-efect (cel puțin două).</p>	<p>Explică (4p.) 0 p. – pentru un răspuns lipsă; 1 p.X2 – cauza-consecința este exprimată simplist, fără conectori; 2 p.X2 – răspuns corect, deplin.</p> <p>Relevanța tematică (1p.) 1p. – relațiile de cauză-efect propuse reflectă esența temei abordate.</p>	5 puncte
3.	<p>Integrează critic în propriul text informațiile din sursele propuse.</p>	<p>0 p. – pentru un răspuns lipsă sau fără a face trimitere la surse; 1 p. – se fac unele încercări de valorificare a surselor; textul surselor este preluat fără a fi integrat în text; 2 p. – sursele sînt valorificate corect dar parțial; 3 p. – toate sursele propuse sînt valorificate corect.</p>	3 puncte

4.	Expune ideile în baza unui plan logic care să conțină introducere, cuprins, concluzie.	0 p. – pentru un răspuns lipsă. Introducere 1 p. – mesaj simplu, puțin personalizat; 2 p. – mesaj personalizat (mai mult decât o simplă reafirmare a temei), relevant pentru tema propusă. Cuprins 1 p. – organizarea textului (prin alineat) reflectă cuprinsul (argumentele) textului. Concluzie 1 p. – mesaj simplu, puțin convingător; 2 p. – mesaj clar, convingător, în concordanță cu tema și opinia exprimată în introducere.	5 puncte
5.	Utilizează corect limbajul istoric.	0 p. – pentru un răspuns lipsă/ volum irelevant (1/3 din volumul solicitat); 1 p. – limbaj parțial adecvat; irelevant pentru tema propusă; 2 p. – limbaj adecvat/ relevant pentru prezentarea temei.	2 puncte

SUBIECTUL al V-lea

Nr. item	Răspuns corect/ posibil	Modul de acordare a punctelor	Maximum pentru item
1.	Propune un titlu pentru hartă, reieșind din informația oferită de aceasta. <u>Răspuns posibil:</u> Marile regiuni industriale în Europa (sec. al XIX-lea). Explică răspunsul cu trimitere la hartă.	Titlul hărții 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – titlul hărții este unul prea general; 2 p. – titlul sintetizează informațiile particulare ale hărții. Explică răspunsul 1 p. – explică cu trimitere la hartă (elemente de timp, spațiu, legendă, modul de aplicare a semnelor convenționale etc.).	3 puncte
2.	Numește un proces istoric, relevant pentru dezvoltarea politică a societății românești medievale, pentru care harta dată poate servi ca sursă de informare. <u>Răspuns posibil:</u> Afirmarea revoluției industriale. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă și la cunoștințele obținute anterior.	Numește procesul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – procesul numit vizează doar unele informații oferite de hartă; 2 p. – procesul numit sintetizează informația oferită de hartă. Argumentează 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – argumentare parțială; 2 p. – argumentare deplină.	4 puncte

3.	Justifică modul de aplicare a legendei pentru <i>Marea Britanie</i> . Argumentează răspunsul.	Identifică statul 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – răspunsul reflectă faptul că statul a fost localizat corect. Argumentează 0 p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1 p. – aplică legenda fără a argumenta; 2 p. – argumentare parțială; 3 p. – argumentare deplină.	4 puncte
----	--	--	-----------------

X. BIBLIOGRAFIE

1. *Istoria. Curriculum pentru clasele a X-a – a XII-a*, Editura Știința, Chișinău, 2010.

Clasa a X-a

2. Berciu-Drăghicescu A., Ofrim A., Preda M., *Istoria universală. Epoca antică și cea medievală. Manual pentru clasa a X-a*, Editura Prut Internațional, Chișinău, 2001, 2006, 2007, 2011.
3. Dragnev D., Postică Gh., *Istoria românilor. Epoca antică și medie. Manual pentru clasa a X-a*, Editura Civitas, Chișinău, 2001.
4. Parasca P., Negrei I., Gonța Gh., Gavriliță G., Dobzeu M., *Istoria românilor. Epoca antică și cea medievală. Manual pentru clasa a X-a*, Editura Știința, Chișinău, 2002, 2006, 2007, 2011.

Clasa a XI-a

5. Chicuș N., Ciubotaru N., Gonța Gh., Negrei I., Dobzeu M., Gavriliță G., *Istoria românilor. Epoca modernă. Manual pentru clasa a XI-a*, Editura Știința, Chișinău, 2002, 2006, 2011.
6. Chicuș, N., Șarov I., Ojog I., Cerbușca P., Pâslariuc V., Dobzeu M., Nagnibeda-Tverdohleb T., *Istorie. Manual (clasa a XI-a)*, Editura Cartdidact, Chișinău, 2007.
7. Cojescu N.-M., Mamina Al., Drachenberg C., *Istoria universală. Epoca modernă. Manual pentru clasa a XI-a*, Editura Prut Internațional, Chișinău, 2001, 2006, 2007, 2011.
8. Varta I., Dragnev D., *Istoria românilor. Epoca modernă. Manual pentru clasa a XI-a*, Editura Civitas, Chișinău, 2001.
9. Varta I., Varta T., *Istoria universală. Epoca modernă. Manual pentru clasa a XI-a*, Editura Civitas, Chișinău, 2001.
10. Varta I., Varta T., *Istoria universală. Epoca modernă (1850-1918). Manual pentru clasa a XI-a*, Chișinău, Editura Civitas-Carpați, Chișinău, 2005.

Clasa a XII-a

11. Cașu I., Șarov I., Pâslariuc V., Solomon F., Cerbușcă P., *Istoria românilor și universală. Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Cartier, Chișinău, 2013.
12. Enciu N., *Istoria românilor. Epoca contemporană. Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Civitas, Chișinău, 2001.
13. Enciu N., Mistreanu T., Nagnibeda-Tverdohleb T., *Istorie. Epoca contemporană. Clasa a XII-a. Materiale didactice la istoria universală și a românilor*, Editura Civitas, Chișinău, 2008.
14. Petrencu A., Chiper I., *Istoria universală. Epoca contemporană. Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Prut Internațional, Chișinău, 2002, 2006, 2007.
15. Scurtu I., Șișcanu I., Curculescu M., Dincă C., Soare A.C., *Istoria românilor. Epoca contemporană. Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Prut Internațional, Chișinău, 2001, 2006, 2007, 2011.